

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	2 december 2025	n.v.t.

Onderwerp

Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen en De Haeck 2025 - 2031

Advies

1. Vast te stellen het besluit tot vaststelling van het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck voor de periode 2025 - 2031.
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten over het besluit tot vaststelling van het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck voor de periode 2025 - 2031.
3. Vast te stellen de brief aan GS van Utrecht om in te stemmen met het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031.
4. Te bepalen dat het besluit tot vaststelling van het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031 door middel van bijgevoegde publicatietekst bekend gemaakt wordt in het Provinciaal Blad.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de vaststelling van het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 – 2031.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. GS brief aan PS over het besluit Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031
2. GS-besluit Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 – 2031
3. Nota van Beantwoording behorende bij het besluit Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 – 2031
4. GS-brief aan GS Utrecht – Verzoek tot instemming Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031
5. Publicatie Provinciaal Blad Bekendmaking GS-besluit Vaststelling Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025 - 2031

1 Toelichting voor het College

Over de Natura 2000-Beheerplannen

In de Natura 2000-beheerplannen is per Natura 2000-gebied uitgewerkt hoe Natura 2000 doelen er op dat moment voor staan, en welke maatregelen (in het gebied) nodig zijn om de doelen te bereiken. Het opstellen van Natura 2000-beheerplannen is een wettelijke taak van Gedeputeerde Staten op grond van de Omgevingswet (artikel 3.8 lid 3 en 3.9 lid 3).

Het beheerplan geeft ook duidelijkheid over de ruimte die er is voor bepaalde activiteiten (huidig gebruik) en economische ontwikkelingen. In het beheerplan is getoetst welke activiteiten zonder vergunning doorgang kunnen vinden. Er zijn geen vrijstellingen van de vergunningplicht opgenomen.

Het beheerplan vormt (mede) het toetsingskader voor vergunningverlening. Wanneer er niet op tijd een nieuw beheerplan kan worden vastgesteld, levert dat problemen op met vergunningverlening (omdat de beoordeling wordt gebaseerd op verouderde informatie) en in sommige gevallen met de uitvoering van maatregelen (omdat daarvoor de onderbouwing ontbreekt).

Over het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is een bijzonder natuurgebied en als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied aangewezen. Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is één van de belangrijkste gebieden van Nederland voor de habitattypen Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, Vochtige heiden (laagveengebied), Blauwgraslanden, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en Hoogveenbossen. Het is zelfs één van de drie gebieden met de grootste oppervlakte Vochtige heiden (laagveengebied), Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in Nederland.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is vrijwel geheel aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Uitzondering vormt het gebied Schraallanden langs de Meije (gelegen in provincie Utrecht), dat alleen is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Het gehele gebied heeft een oppervlak van 2008 ha.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck maken deel uit van het Hollands-Utrechts laagveengebied dat is ontstaan na afgraving van een deel van het veen. Binnen het gebied is een opeenvolging van verschillende stadia van verlanding aanwezig vanuit open water met kranswiervegetaties, een moerasgebied met rietkraggen, (schraal)graslanden, overgangsveen, moerasheide, legakkers, petgaten en broekbos. In deelgebied Schraallanden langs de Meije komt nog een relatief groot oppervlak blauwgrasland voor.

De Meijegraslanden, gelegen ten zuiden van het Plassen- en moerasgebied, bestaan inmiddels voor ongeveer de helft uit natuurgrasland, wat voor een deel gehooïd wordt (mede om de mestbelasting uit het agrarische verleden te doen afnemen, maar ook om verruiging tegen te gaan) en deels extensief beweïd voor fauna (waaronder Noordse woelmuis). De overige percelen bestaan uit regulier gebruikte agrarische percelen. Recent is een NNN-realisatieproject in de Meijegraslanden afgerond. In Polder Westveen en rondom de Schraallanden langs de Meije worden ook nog NNN-realisatieprojecten uitgevoerd.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

De maatregelen die opgenomen zijn in het nieuwe beheerplan zullen in principe gefinancierd worden vanuit bestaande middelen vanuit Natuurpact en Programma Natuur (SPUK 2). Hiervoor lopen subsidietrajecten. Voor een maatregel is (Isoleren de Pot) is (nog) geen financiële dekking. Vooral nog is de aanname dat deze uit een van de bestaande financieringsbronnen gedekt kan worden. Deze maatregel zou worden gedekt vanuit Programma Natuur fase 1, maar kan door onverwachte ontwikkelingen niet op tijd worden uitgevoerd. Over financiering van (aanvullende) monitoring die volgt uit het landelijke Verbeterprogramma VHR¹ Monitoring moeten nog nadere afspraken gemaakt worden met het Rijk. Recent is hiervoor twee keer 12,5 mln toegezegd.

Juridisch kader

Over het ontwerpbesluit tot vaststelling van het beheerplan kon een zienswijze worden ingediend bij de provincie Zuid-Holland. Het besluit tot vaststellen van het Natura 2000-beheerplan wordt gepubliceerd in het Provinciaal blad. Daarmee treedt het besluit de werkdag erna in werking. Na de behandeling van de zienswijzen en dit definitieve besluit is geen beroep bij de Rechtbank Den Haag mogelijk. Een eventueel beroep kan zich namelijk alleen richten tegen besluiten voor zover gericht op rechtsgevolgen. In het geval van de Natura 2000-beheerplannen is dat alleen het geval wanneer er vrijstellingen van vergunningplicht voor Natura 2000-activiteiten zijn opgenomen, dat is in dit beheerplan niet het geval.

Op grond van de Omgevingswet is afstemming met provincie Utrecht voldoende en is formele instemming van Gedeputeerde Staten van Utrecht geen vereiste. Ambtelijk is echter afgesproken om dit wel te vragen. Voordeel daarvan is namelijk dat GS van Utrecht zich ook committeert aan de afspraken die in het beheerplan zijn gemaakt, en dat maatregelen in het Utrechtse deel van het gebied geborgd zijn. Instemming van Utrecht is echter geen randvoorwaarde voor vaststellen van het beheerplan. De planning is dat GS van Utrecht een week na Zuid-Holland besluit om in te stemmen. Omdat zij ook al hebben ingestemd met het ontwerpbesluit, worden er geen problemen verwacht. In het definitief besluit zijn geen wijzigingen gemaakt die gevolgen hebben voor het Utrechtse deel van het gebied.

2 Voorafgaande besluitvorming

Het Aanwijzingsbesluit is vastgesteld door de toenmalige Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie op 25 november 2013. Hierin is de begrenzing van het gebied opgenomen en is aangegeven voor welke typen natuur (habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten) Nieuwkoopse Plassen & De Haeck belangrijk is. Op 22 november 2022 zijn er door de Minister van Natuur & Stikstof doelen toegevoegd in het Wijzigingsbesluit aanwezige waarden. Op 1 juli 2015 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland het beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2015-2021 vastgesteld, met instemming van Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht. Op 20 april 2021 is dat beheerplan met maximaal vier jaar verlengd, tot 1 juli 2025. Op 13 mei 2025 hebben GS, met instemming van GS van Utrecht, het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025-2031 in ontwerp

¹ Vogel- en Habitatrichtlijn

vastgesteld. Dit ontwerp heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Hierop zijn negen zienswijzen ontvangen.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is een Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige doelen. In dat kader is de natuurdoelanalyse van Nieuwkoopse Plassen & De Haeck opgesteld die op 6 december 2021 is aangeboden aan Provinciale Staten. De uitkomsten van de natuurdoelanalyse, het advies van de Ecologische Autoriteit en aanvullend verzamelde (monitorings)gegevens zijn gebruikt bij het opstellen van dit beheerplan.

3 Proces

Dit huidige Natura 2000-beheerplan wordt (op grond van artikel 3.8 Omgevingswet) vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland in de rol van bevoegd gezag.

De procedure is als volgt:

- Het bevoegd gezag stelt het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025-2031 en de Nota van Beantwoording vast. Provinciale Staten worden hierover geïnformeerd door middel van een GS-brief;
- Gedeputeerde Staten van Utrecht stemmen daarmee in en informeren hun Staten hierover.

4 Participatie en rolneming

Dit beheerplan is opgesteld door de provincie Zuid-Holland in samenwerking met Arcadis en er zijn relevante gebiedspartijen betrokken die deel uitmaken van de begeleidingscommissie of de adviesgroep. Tijdens meerdere overleggen met beide groepen was gelegenheid voor de betrokken partijen om hun belangen in te brengen, input te leveren en vragen te stellen.

Begeleidingscommissie:

- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Nieuwkoop
- Gemeente Woerden
- Gemeente Alphen a/d Rijn
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi & Vecht/Waternet
- Gebruikersbelang Plassengebied Nieuwkoop
- Vereniging van Grond- en Watereigenaren in en rondom het Nieuwkoopse Plassengebied
- Vertegenwoordigers van vissers, rietsnijders, schaatser
- Verenigde ondernemers Nieuwkoop
- LTO

Adviesgroep/overige betrokkenen

- Omgevingsdienst Haaglanden
- Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
- Provincie Utrecht
- ZHPLG

Binnen de provincie zijn verschillende afdelingen en programma's betrokken bij de totstandkoming van dit beheerplan, waaronder Monitoring, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Hierbij zijn de wettelijke kaders voor participatie gevolgd met als doel te komen tot een door de omgeving gedragen beheerplan.

Naar aanleiding van de publicatie van het ontwerpbesluit zijn zienswijzen ingediend. In de Nota van Beantwoording zijn deze beantwoord en is aangegeven of het beheerplan naar aanleiding van de zienswijzen is gewijzigd. Kort samengevat zijn de volgende wijzigingen gemaakt:

- In enkele zienswijzen zijn (kleine) fouten geconstateerd. Deze zijn gecorrigeerd.
- De meeste zienswijzen hadden betrekking op de voortoets huidig gebruik. De teksten die hierover gingen waren door een late toevoeging van de voortoets wat verspreid geraakt door het beheerplan en de voortoets zelf. Hierdoor was bij verschillende partijen verwarring ontstaan over wat wel en niet is toegestaan. Dit is opgelost door de teksten te structureren en bij elkaar te zetten.
- Enkele zienswijzen vragen om bepaalde vormen van gebruik niet als (mogelijk) vergunningplichtig aan te merken. In sommige gevallen was dat al zo opgenomen in het beheerplan, maar niet helder genoeg opgeschreven. Dat is nu verduidelijkt. In andere gevallen (georganiseerde excursies en evenementen) zou dat alleen mogelijk zijn op basis van een passende beoordeling, wat zou leiden tot mer-plicht voor het hele beheerplan. Gedeputeerde Staten hebben eerder besloten om dergelijke vrijstellingen in principe niet op te nemen.

Tot slot is een ambtshalve wijziging van het beheerplan gemaakt. Na publicatie van het ontwerpbesluit heeft de Staatssecretaris van Natuur een ontwerp-wijzigingsbesluit gepubliceerd waarin de grutto als doel is toegevoegd aan diverse Vogelrichtlijngebieden, waaronder Nieuwkoopse Plassen & De Haack. Dit besluit is nog niet definitief. In het definitieve beheerplan is opgenomen dat de grutto in ontwerp is toegevoegd als doel. Daarnaast is opgenomen dat in de komende beheerplanperiode, ná definitieve aanwijzing, zal worden onderzocht of en welke maatregelen nodig om het doel voor de grutto te halen.

5 Communicatiestrategie

Het definitieve besluit tot vaststelling van het beheerplan wordt onder de Omgevingswet gepubliceerd in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)². Van het besluit en de publicatie hiervan in het DSO wordt een mededeling gepubliceerd in het provinciaal blad. Daarnaast is voor dit beheerplan een publieksvriendelijke samenvatting opgesteld voor communicatiedoeleinden.

² <https://resolver.omgevingswet.overheid.nl/viewer/document?expressionId=/akn/nl/act/pv28/2025/N2K-103-2025-2031/nld@2025-12-02;1>